

**УБИСТВО ПОЛИЦИЈСКОГ СЛУЖБЕНИКА – ЗАКОНОДАВСТВО
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И УПОРЕДНО ЗАКОНОДАВСТВО**

Прегледни рад

DOI: 10.7251/BPGBL3415061J

УДК: 343.988-057.36

Проф. др Драган Јовашевић*
Проф. др Милена Симовић**
Доц. др Марина М. Симовић***

Апстракт: Најтежи облик повреде живота у свим кривичним законима, од најстаријих времена до данас, јесте убиство. Зависно од околности извршења, својства учиниоца и жртве, начина и средства извршења, проузрокованих посљедица и др. разликује се више облика и видова испољавања овог кривичног дјела. Тако се разликују три облика овог дјела: 1) обично убиство, 2) тешка (квалификована) убиства за која су прописане најтеже врсте казне које уопште познаје конкретно кривично законодавство и 3) лака (привилегована) убиства. Међу најтежа кривична дјела ове врсте свакако спада тешко убиство које се врши лишењем живота службеног или војног лица које обавља послове безбједности. То је убиство полицијског службеника које, поред напада на живот овог лица, представља и напад на његову службену дужност (њено законито, ефикасно и квалитетно обављање), али истовремено и напад на државу и правни поредак. За ово је дјело прописана најтежа врста казне, не само у кривичном праву Србије чија је основа предмет анализе овог рада, већ и у упоредном кривичном законодавству.

Кључне ријечи: полицијски службеник, закон, кривично дјело, живот, одговорност, казна.

* Редовни професор Правног факултета Универзитета у Нишу; email: jovas@prafak.ni.ac.rs.

** Замјеник секретара у Секретаријату за законодавство Владе Републике Српске и ванредни професор на Факултету за безбједност и заштиту Независног универзитета у Бањој Луци.

*** Секретар Омбудсмена за дјецу Републике Српске и доцент на Факултету правних наука Универзитета „Апеирон“ у Бањој Луци; email: marina.simovic@gmail.com

УБИСТВО ПОЛИЦИЈСКОГ СЛУЖБЕНИКА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Опште карактеристике кривичноправне заштите живота

У Кривичном законнику Републике Србије из 2005. године, последице новела до краја 2014. године, у посебном дијелу на првом мјесту у глави тринаестој су систематизована „Кривична дјела против живота и тијела“ (Јовашевић, 2013: 269–287). Тиме су живот и тијело одређени као најзначајније људске и друштвене вриједности. Из назива ове главе произилази да је објект заштите ових кривичних дјела одређен као двојаки скуп вриједности. То су: а) живот (или право на живот) и б) тјелесни интегритет (физичка и психичка конституција човјека).

Једно од најзначајнијих природних, фундаменталних и општецивизацијских, универзалних људских права представља право на живот. Оно је основ и услов постојања свих других људских права и слобода и спада у најзначајнија, не само лична, већ и општедруштвена добра. Право на живот је гарантовано и међународноправним актима: чланом 6 Међународног пакта о грађанским и политичким правима са Факултативним протоколом и чланом 2 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода са протоколима број 4, 6, 7, 11, 12 и 13. Право на живот гарантује и члан 24 Устава Републике Србије, односно неповредивост физичког и психичког интегритета утврђује члан 25 овог устава.

Живот и тјелесни интегритет су од најстаријих времена били објект кривичноправне заштите, али та заштита није била потпуна нити једнака за све чланове друштва. Кривична дјела повреде или нарушавања живота или тијела се називају природним или општим (атавистичким) кривичним дјелима, за разлику од друштвених (еволутивних) или политичких кривичних дјела, која се по начину кажњавања и карактеристикама разликују међу појединим државама и у појединим историјским периодима.

Објект заштите код ових кривичних дјела је човјек као живо људско биће, тј. његов живот (Ђорђевић, 1995: 43–55). Заштита живота почиње од момента рађања човека и траје до момента наступања његове смрти. О томе када је човјек рођен, односно када почиње заштита живота, у правној теорији се разликују три схватања. Према првом схватању, заштита живота почиње са започињањем процеса рађања дјетета, што значи са процесом његовог одвајања од тијела мајке. По другом схватању, живот човјека почиње са дјелимичним или потпуним изласком дјетета из тијела мајке, док по трећем схватању самосталан живот дјетета почиње са престанком плацентарног и почетком плућног дисања. Законодавство Републике Србије прихвата прво схватање. Међутим, од

овог правила постоји изузетак према коме кривичноправна заштита почиње и прије рођења човјека. То је случај код убиства (уништења) плода човјека у тијелу мајке прије него што је започео процес порођаја – код кривичног дјела недозвољеног прекида трудноће, гдје се поред плода штити и тјелесни интегритет, здравље и живот бремените жене (Клајн-Татић, 33–52).

У погледу момента наступања смрти (Јовашевић, 2003: 67–76), односно до када траје кривичноправна заштита живота – такође се у правној теорији разликују три схватања. Према првом схватању, смрт наступа са престанком дисања и рада срца и плућа (привидна или клиничка смрт). Према другом схватању, живот човјека траје све до наступања биолошке смрти – то је тренутак када ниједан орган не показује знаке живота и не одвија се ниједна животна функција. Према трећем схватању, које је прихваћено у праву Републике Србије, смрт човјека наступа са настанком церебралне или мождане смрти (престанак рада мозга), која се састоји у гашењу свих можданих функција. Моментом наступања смрти не престаје само кривичноправна заштита живота и тјелесног интегритета, већ је тај моменат од значаја за пресађивање органа и дијелова тијела.¹

Живот и тјелесни интегритет су објект заштите не само код ових кривичних дјела. Наиме, у закону постоји више кривичних дјела која су уперена против живота или тјелесног интегритета, али уз истовремени напад и на друга добра, као што су дјела против: здравља људи; животне средине; опште сигурности људи и имовине; безбједности јавног саобраћаја; човјечности и других добара заштићених међународним правом (Јовашевић, 2004: 3–25) итд. За разлику од кривичних дјела против живота и тијела, ова друга дјела нису једино, искључиво или првенствено уперена против живота и тијела.

Заштита живота и тјелесног интегритета представља друштвену функцију, па стога она не зависи од воље појединца. То значи да је без значаја за постојање ових кривичних дјела пристанак повријеђеног лица. Истина, са развојем медицине, посебно хирургије на пољу пресађивања (трансплантације) органа или дијелова тијела, пристанак на давање појединих органа или дијелова тијела је све бројнији (Чејовић, 85–91). Такође, нови законик предвиђа и посебно привилеговано кривично дјело под називом „Лишење живота из самилости“, гдје озбиљан и изричит захтјев за лишење живота пасивног субјекта представља привилегујућу околност као елеменат бића.

Радња извршења ових кривичних дела може бити предузета само према другом лицу, али не и према самом себи. Самоубиство и

¹ Трансплантација органа и ткива је уређена посебним законима, и то: Законом о трансплантацији органа и Законом о трансплантацији ћелија и ткива.

самоповреда нису инкриминисани као кривична дјела. Самоповреда може бити правно релевантна само у случају избјегавања војне обавезе или злоупотребе права из социјалног осигурања.

Учиниолац ових кривичних дјела може да буде свако лице, а у погледу кривице ова се дјела могу извршити са умишљајем или нехатом.

Убиство

Основно кривично дјело против живота је убиство (Јовашевић, (2014: 43–45). Оно је предвиђено у члану 113 Кривичног законика. Дјело се састоји у противправном лишењу живота другог лица са умишљајем, при чему не постоје посебне околности које га чине тешким или лаким. Објект заштите је живот човјека или право на живот као једно од основних, фундаменталних људских права.

Радња извршења је одређена према посљедици, будући да се овдје ради о посљедичној диспозицији. Тако се радњом сматра свака дјелатност чињења или нечињења, психолошка или физичка дјелатност, којом се непосредно или посредно проузрокује посљедица – смрт другог лица. То могу бити разноврсне дјелатности које су подобне или довољне да проузрокују смрт другог лица. Убиство се може извршити различитим дјелатностима чињења и нечињења.

Нечињењем се може проузроковати смрт другог лица у случајевима када постоји дужност на чињење којом би се спријечило наступање смрти. Дјелатности чињења су разноврсне и могу се вршити на разне начине и разним средствима, посредно или непосредно. С обзиром на начин извођења дјелатности, убиство се може извршити директним, индиректним, физичким и психичким дејством. Физичко проузроковање смрти, које је и најчешће у пракси, остварује се различитим средствима: ватреним или хладним оружјем, оруђем и другим средствима која су подобна да тијело тешко повриједе или здравље тешко наруше. Психичко проузроковање смрти се врши изазивањем узбуђења, страха, препасти или жалости у степену који има карактер шока, подобног да блокира рад срца или прекине другу животну функцију.

Посљедица дјела је повреда у виду наступања смрти лица. За постојање убиства је потребно да је радња извршења предузета противправно, тако да овог дјела нема ако је до лишења живота дошло у нужној одбрани (Јовашевић, 1998: 43–61), крајњој нужди, вршењу дужности на пословима јавне и државне безбједности или када прописи службе то дозвољавају или захтијевају.

Извршилац дјела може да буде свако лице, а у погледу кривице потребан је умишљај.² За ово је дјело прописана казна затвора од пет до 15 година.

Тешко убиство

Квалификовано или тешко убиство из члана 114 Кривичног законика постоји када је умишљајно убиство извршено на такав начин, под таквим околностима или према таквом лицу који му дају већи степен тежине и опасности за које Законик прописује теже кажњавање (Ђорђевић, 2005: 135–154). Објект заштите је живот човјека.

Постоји више облика тешког убиства који се разликују према: а) начину извршења, б) побудама учиниоца, ц) околностима извршења и посљедици и д) својству пасивног субјекта. Када се у радњама учиниоца стекне више квалификаторних околности убиства, од којих су нека остала у покушају, суд је дужан да у правну квалификацију, поред тога што ће унијети квалификоване облике кривичног дјела, унесе и да су нека до њих остала у покушају (пресуда Врховног суда Србије, Кж. 10/98). За предмет нашег рада је најзначајнија врста тешког убиства према својству пасивног субјекта.

Тешка убиства, с обзиром на својства (особености) пасивног субјекта, јесу: 1) убиство службеног или војног лица при вршењу службене дужности (Јовашевић, 2001: 55–72; Јовашевић, 2002: 127–138; Јовашевић, 2003б: 99–118; Јовашевић, 2006, 17–25 и Јовашевић, Митровић, 5–19), 2) убиство дјетета, 3) убиство бремените жене, 4) убиство члана своје породице који је претходно злостављан, 5) убиство судије, јавног тужиоца, замјеника јавног тужиоца или полицијског службеника у вези са вршењем службене дужности и 6) убиство лица које обавља послове од јавног значаја у вези са пословима које обавља. Овдје ћемо анализирати два кривична дјела која се састоје у лишењу живота полицијског службеника у вршењу или у вези са вршењем његове службене дужности.

2 Умишљај оптуженог приликом извршења убиства био је усмјерен на лишење живота, што се закључује из његовог понашања спорном приликом (пресуда Врховног суда Србије, Кж. 608/03).

Оптужени је поступао с евентуалним умишљајем, јер је био свјестан да наношењем убода ножем у витални дио тијела оштећеног може да га лиши живота, па је на то пристао (пресуда Врховног суда Србије, Кж. 649/03).

Постојање директног умишљаја код оптуженог се не може доводити у питање када је он ударцима ножа нанио оштећеном шест убода у предјелу трбуха и груди и поред тога што је након критичног догађаја покушао да заустави крварење оштећеног (пресуда Врховног суда Србије, Кж. 618/04).

Први облик овог кривичног дјела је прописан у члану 114 став 6 Кривичног законика. То је убиство службеног или војног лица. Ово дјело се састоји у умишљајном лишењу живота лица које има својство службеног или војног лица управо у вези са вршењем службене дужности коју обавља. Квалификаторна околност дјела је својство пасивног субјекта који се лишава живота у вези са, поводом и док се налази на службеној дужности. Умишљај учиниоца мора да обухвати свијест о својству пасивног субјекта и намјеру да га управо лишава живота у вези са службеном дужношћу коју овај намјерава да врши или је непосредно врши.

За службено лице, у смислу члана 112 став 3 Кривичног законика, сматра се: а) лице које у државном органу врши службене дужности, б) изабрано, именовано или постављено лице у државном органу, органу локалне самоуправе или лице које стално или повремено врши службене дужности или службене функције у тим органима, ц) јавни биљежник, извршитељ и арбитар, као и лице у установи, предузећу или другом субјекту којем је повјерено вршење јавних овлашћења, које одлучује о правима, обавезама или интересима физичких или правних лица или о јавном интересу, д) лице коме је фактички повјерено вршење појединих службених дужности или послова и е) војно лице. За војно лице, у смислу члана 112 став 6 Кривичног законика, сматра се професионални војник (професионални официр, професионални подофицир, официр по уговору, подофицир по уговору и војник по уговору), војник на одслужењу војног рока, студент војне академије, ученик војне школе, лице из резервног састава док се као војни обвезник налази на војној дужности и цивилно лице које врши одређену војну дужност.

Други облик убиства полицијског службеника је предвиђен у члану 114 став 7 Кривичног законика. Овај облик дјела је прописан новелом Кривичног законика из 2009. године. Ово дјело носи назив „Убиство судије, јавног тужиоца, замјеника јавног тужиоца или полицијског службеника у вези са вршењем службене дужности“. Дјело се састоји у умишљајном лишењу живота лица које има посебно службено својство – својство судије, јавног тужиоца, замјеника јавног тужиоца или полицијског службеника. Својство пасивног субјекта мора бити познато учиниоцу дјела у вријеме предузимања радње извршења. Затим, радња лишавања живота се предузима према овим лицима управо у вези са вршењем њихове службене дужности. Умишљај учиниоца мора да обухвати свијест о својству пасивног субјекта и намјеру да га управо и лиши живота у вези са службеном дужношћу коју намјерава да врши или је непосредно врши.³

3 Службено лице је покушано да буде лишено живота при вршењу послова хватања учиниоца кривичног дјела када је полицијска патрола обавијештена да је покушано обијање продавнице, па доласком поремете учиниоца који покушава да бјежи, а када му се један од полицајаца приближио, пуцао је на њега из пиштоља, а потом и

Извршилац дјела може да буде свако лице, а у погледу кривице потребан је умишљај. За убиство једног лица саучесници могу бити оглашени кривим за различите облике тешког убиства (пресуда Врховног суда Србије, Кж. 590/03).

За ово је дјело прописана казна затвора најмање десет година или казна затвора од 30 до 40 година.

УБИСТВО ПОЛИЦИЈСКОГ СЛУЖБЕНИКА У УПОРЕДНОМ ЗАКОНОДАВСТВУ

Кривичноправни систем Босне и Херцеговине чине четири кривична закона (Петровић, Јовашевић, 2005: 29–36). То су:

- 1) Кривични закон Босне и Херцеговине (КЗ БиХ),
- 2) Кривични закон Републике Српске (КЗ РС),
- 3) Кривични закон Федерације Босне и Херцеговине (КЗ ФБиХ) и
- 4) Кривични закон Брчко дистрикта Босне и Херцеговине (КЗ БД БиХ).

Сви ови закони (сем КЗ БиХ) познају кривично дјело тешко убиство за које је прописана казна затвора од најмање десет година или казна дуготрајног затвора (Петровић, Јовашевић, 2005: 29–36). Наиме, у члану 166 став 2 КЗ ФБиХ и у члану 163 став 5 КЗ БД БиХ предвиђено је тешко убиство (Јовашевић, Икановић, 2012: 31 и 32) које као посебан облик дјела познаје убиство службеног или војног лица при вршењу послова безбједности, дужности чувања јавног реда, хватања учиниоца кривичног дјела или чувања лица које је лишено слободе (Petrović, Jovašević, 2005: 159 i 160). Члан 149 став 7 КЗ РС ово кривично дјело дефинише као убиство судије или тужиоца у вези са вршењем њихове судијске или тужилачке функције, службеног или војног лица при вршењу послова безбједности или дужности чувања јавног реда, хватања учиниоца кривичног дјела или чувања лица лишеног слободе (Симовић et al., 313).

Кривични законик Бугарске из 1968. године, са више новела, у дијелу четвртном, у глави другој под називом „Кривична дјела против личности“, као посебан облик тешког убиства у члану 116 предвиђа убиство полицијског службеника. За ово је дјело прописана казна затвора од 20 до 30 година или казна доживотног затвора. Ово кривично дјело постоји када се ради о умишљајном лишењу живота судије, тужиоца, истражног судије, припадника полиције, службеника државних органа извршења, приватног извршитеља или помоћног извршитеља, цариника, припадника пореске управе, службеника управе за шуме или управе за

активирао бомбу у правцу полицајаца који су га појурили (пресуда Врховног суда Србије, Кж. 250/03).

животну средину у вријеме када обављају контролне активности или за вријеме обављања њихових службених дужности или функција.

Ранијеважећи Кривични закон Мађарске⁴ из 1978. године, са више измјена и допуна, у глави петој под називом „Злочини против службених лица“ у члану 166, као посебан облик убиства предвиђао је кривично дјело убиство службеног или страног службеног лица за вријеме или у вези са вршењем службене дужности, убиство лица које обавља јавну функцију и убиство лица које пружа помоћ или брани лице које обавља службену дужност или врши јавну функцију. За ово тешко дјело прописана је казна затвора од десет до 15 година или казна доживотног затвора.

Кривични законик Македоније из 1996. године у глави четрнаестој, у групи кривичних дјела против живота и тијела, у члану 123 став 8, као посебан облик тешког убиства за које је прописана казна затвора најмање десет година или казна доживотног затвора – предвиђа кривично дјело убиство полицијског службеника. Дјело се састоји у лишењу живота судије, јавног тужиоца или адвоката у вршењу њихове функције, дјелатности или дужности, односно службеног или војног лица у обављању послова јавне или државне безбједности или дужности чувања јавног реда, хватања учинилаца кривичног дјела или чувања лица лишеног слободе (Илијевски, Алексић, 56-58).

Кривични законик Руске Федерације (Федосова, Скуратова, 76 и 77) у дијелу седмом под називом „Кривична дјела против личности“, у глави шеснаестој „Кривична дјела против живота и здравља“, у члану 105 став 2 тачка б) предвиђа убиство службеног или њему блиског лица у вези са вршењем његових службених дјелатности. За ово је дјело прописана казна затвора од осам до 20 година или смртна казна или казна доживотног затвора (Рарога, 32). Овдје се, заправо, ради о кривичном дјелу убиства полицијског службеника у вези са вршењем његове службене дужности.

Казенски законик Словеније из 2008. године, у петнаестој глави, под називом „Кривична дјела против живота и тијела“, у члану 116 предвиђа тешко убиство за које је прописана казна затвора од најмање 15 година. Овај члан у ставу 2 предвиђа убиство лица ради ометања његовог законитог обављања послова јавне безбједности или ради ометања преткривичног поступка, као и убиство судије или тужиоца ради ометања спровођења судског поступка (Селиншек, 375-379).

4 A büntető törvénykönyv Magyarország (az 1978. évi IV. törvénnyel) – Act IV of 1978. on the Criminal Code. Скупштина Мађарске је 25. јуна 2012. године усвојила нови Кривични законик који је ступио на снагу 1. јула 2013. године (2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről).

Кривични законик Украјине, у групи кривичних дјела против живота и тијела, у члану 348, предвиђа убиство службеника органа безбједности, припадника јавне службе за заштиту јавног реда и војног службеника. Ово дјело се састоји у убиству или покушају убиства службеника органа безбједности или његових блиских сродника у вези са његовим службеним дужностима, као и припадника јавне службе за заштиту јавног реда или војног службеника у вези са дјелатностима које обављају у заштити јавног реда и мира. За ово кривично дјело је прописана казна затвора од девет до 15 година или казна доживотног затвора.

Кривични законик Француске, у групи кривичних дјела против живота, у члану 221 став 4 предвиђа кривично дјело убиства за које је прописана казна доживотног затвора. Оно се састоји у умишљајном лишењу живота слиједећих лица: судије или тужиоца, поротника, адвоката, државног службеника, припадника жандармерије, службеника националне полиције, царине, затворске администрације или другог лица које посједује посебна овлашћења или пружа јавне услуге, ватрогасца, акредитованог управника зграде при обављању или у вези са обављањем њихове функције или дужности под условом да учинилац у вријеме предузимања радње извршења зна, да је свјестан својства пасивног субјекта.

Казнени закон Хрватске из 2011. године у глави десетој, под називом „Кривична дјела против живота у тијела“ (Турковић et. al., 163–165), у члану 111, прописује тешко убиство за које је прописана казна затвора од најмање десет година или казна дуготрајног затвора (то је казна затвора у трајању од 21 до 40 година – члан 46). Као један од облика тешког убиства (предвиђен у ставу 6) јавља се и убиство службеног лица у вези са обављањем његове службене дужности, без прецизирања да се овдје ради о полицијском службенику (Павишић et. al., 217 i 218).

Кривични законик Црне Горе из 2003. године, у глави четрнаестој, под називом „Кривична дјела против живота и тијела“, у члану 144 предвиђа тешко убиство. За ово је дјело прописана казна затвора од најмање десет година или казна затвора од 40 година. У ставу 5 овај члан прописује убиство службеног или војног лица при вршењу или у вези са вршењем службене дужности (Лазаревић et. al., 356 i 357) што, заправо, представља облик појачане кривичноправне заштите полицијских службеника у вези са или при вршењу њихове службене дужности.

ЗАКЉУЧАК

Из досадашњих излагања произилази да готово сва савремена кривична законодавства у групи кривичних дјела против живота и тијела

предвиђају убиство – као умишљајно уништење (лишење) живота другог лица. Зависно од околности које чине обиљежје овог дјела, разликује се више његових облика.

Најтежи облик убиства – уморство за које је иначе прописана и најтежа врста и мјере казне коју уопште познаје конкретно кривично законодавство – предвиђена је за убиство полицијског службеника. Ово дјело је формулисано на два начина: а) као убиство службеног или војног лица у обављању послова безбједности и б) као убиство полицијског службеника или других таксативно наведених лица. Оно представља озбиљан проблем у савременим демократским друштвима и посредно се сматра нападом на уставни поредак (Ковчо Вукадин, 2011: 273-305). Притом, неадекватно препознавање овог проблема може допринијети генерирању нових проблема (огорченост на систем ради непружања одговарајуће заштите, депресија, непрофесионалности у поступању и сл.).

ЛИТЕРАТУРА

- Бабић, М.; Филиповић, Љ.; Марковић, И.; Рајић, З. (2005). *Коментари кривичних/казнених закона у Босни и Херцеговини (Књига I)*. Сарајево: Савјет/Вијеће Европе и Европска комисија.
- Бабић, М.; Марковић, И. (2007). *Кривично право – посебни дио (друго измијењено издање)*. Бања Лука: Правни факултет.
- Бабић, М.; Марковић, И. (2008). *Кривично право – општи дио (прво издање)*. Бања Лука: Правни факултет.
- Бавцон, Б.; Шелих, А.; Корошец, Д.; Амброж, А.; Филипчич, К. (2014). *Казенско право, Сплошни дел, шеста издаја*. Љубљана: Урадни лист Републике Словеније.
- Бастрыкина, А. И. (2007). *Уголовное право России. Практический курс*. Москва.
- Веић, П. (1999). Насиље у дјеловању полицијског службеника (полицијски службеник – починилац и жртва казних дјела која се остварују употребом силе). *Загреб: Полиција и сигурност*, 8, 1-2/1999, 1-25.
- Герцензон, А. А. (1995). *Понятие преступления в советском уголовном праве*. Москва: Гос. издво Юрид. литры.
- Гиргинов, А. (2004). *Наказателен кодекс: Обстоен коментар на промените, направени от последните две Народни събрания*. София: Софи-Р.
- Ђорђевић, М. (1995). Живот као објект кривичноправне заштите. *Београд: Правни живот*, 9/1995, 43-55.

- Илијевски, А.; Алексић, С. (2015). *Кривично право Македоније, Посебан дел.* Битола.
- Јовашевић, Д. (2001). Убиство службеног или војног лица при обављању послова безбедности као посебан облик тешког убиства. Београд: *Правни живот*, 9/01, 55–72.
- Јовашевић, Д. (2002). *Деликти насиља према овлашћеним службеним лицима органа унутрашњих послова.* Зборник радова „Деликти насиља“, Београд, 127–138.
- Јовашевић, Д. (2003). *Коментар Кривичног закона Републике Србије са судском праксом.* Београд.
- Јовашевић, Д. (2003). *Кривичноправна заштита живота припадника полиције у обављању службене дужности.* Зборник радова „Угрожавање безбедности припадника полиције“, Београд, 99–118;
- Јовашевић, Д. (2004). *Кривично дело убиства у међународном праву.* Београд: *Правни живот*, 9/2004, 3–25.
- Јовашевић, Д. (2006). *Кривичноправни аспекти убиства полицајца.* Подгорица: *Перјаник*, 9–10/06, 17–25.
- Јовашевић, Д. (2007). *Кривични законик Републике Србије са уводним коментаром,* Београд.
- Јовашевић, Д. (2013). *Кривична дјела против живота и државна реакција у Републици Србији.* Зборник радова „Тешки облици криминалитета и државна реакција“, Требиње, 269–287.
- Јовашевић, Д. (2014). *Кривично право, Посебни део.* Београд.
- Јовашевић, Д.; Митровић, М. (2008). *Убиство полицајца у кривичном праву Босне и Херцеговине.* Бања Лука: *Полиција, безбједност, грађани*, 1/08, 5–19.
- Јовашевић, Д.; Икановић, В. (2012). *Кривично право Републике Српске, Посебни дио.*
- Kaminski, R.; Stucky, T. D. (2009). *Reassessing political explanations for murder of police.* *Homicide Studies*, 13, 1/2009, 3–20.
- Karlsson, I.; Christianson, S. (2003). *The phenomenology of traumatic experiences in police work.* *Policing*, 26, 3/2003, 143–153.
- Клајн-Татић, В. (2011). *Актуелни проблеми абортуса, пренаталног генетског тестирања и управљања трудноћом.* Београд: *Становништво*, 1/2011, 33–52.
- Кокољ, М.; Јовашевић, Д. (2012). *Кривично право, општи и посебни дио.* Бијељина.
- Ковчо Вукадин, И.; Пакшић, И. (2010). *Насилна виктимизација полицијских службеника.* Презентација одржана на Трећем научно-стручном скупу посвећеном питањима насиља “Психосоцијални аспекти насиља у савременом друштву – изазов породици, школи и заједници”, Осијек, од 25. до 27. новембра 2010. године, у организацији

- Студија психологије Филозофског факултета Универзитета у Осијеку и Друштва психолога Осијек.
- Ковчо Вукадин, И. (2011). Напади на полицијске службенике: преглед актуалних спознаја. Загреб: *Полиција и сигурност*, година 20, 3/2011, 273-305.
- Кузнецовой, Н. Ф.; Тяжковой, И. М. (2002). *Курс уголовного права. Общая часть. Том I: Учение о преступлении*. Москва.
- Лазаревић, Љ. (1092). *Кривично право, посебни део*. Београд.
- Лазаревић, Љ.; Вучковић, Б.; Вучковић, В. (2004). *Коментар Кривичног законика Црне Горе*. Цетиње.
- Lőrincz J.; Nagy, F. (1997). *Börtönügy Magyarországon*, Budapest: Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága.
- Макра, А. (1964). *Спречавање службене особе у вршењу службене радње*. Загреб: Уред за криминолошка испитивања, РСУП СРХ.
- Мельника, М. І.; Хавронюка, М. І. (2012). *Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України*, 9-те видання, переробл. та доповн. Киев: Юридична думка.
- Милошевић, М. (2012). *Кривично право*. Нови Сад.
- Михайлова, М. (2002). *България. Закони и др. пр. Наказателен кодекс: Сборник нормативни актове. Действащи и отменени редакции. Препращания*, 5 изд. София: Сиби.
- Мрвић-Петровић, Н. (2005). *Кривично право*. Београд.
- Павишић, Б.; Грозданић, В.; Веић, П. (2007). *Коментар Казненог закона*. Загреб.
- Петровић, Б.; Јовашевић, Д. (2005). *Кривично (казнено) право Босне и Херцеговине, Општи дио*. Сарајево.
- Рарога, А.И. (2008). *Уголовное право России. Части Общая и Особенная: учебник*. Москва.
- Рибичић, Г.; Видић, П. (2009). *Физички напади на полицијске службенике*. Загреб: *Полиција и сигурност*, 18, 2/2009, 202-212.
- Селиншек, Љ. (2007). *Казенско право, Сплошни дел ин основе посебнега дела*. Љубљана.
- Симовић, М.; Симовић, В.; Тодоровић, Љ. (2010). *Кривични закони Босне и Херцеговине*. Сарајево.
- Стојановић, З. (2012). *Коментар Кривичног законика*. Београд: Службени гласник.
- Стојановић, З.; Делић, Н. (2013). *Кривично право: Посебни део*. Београд: Правни факултет.
- Стојановић, З.; Перић, О. (2000). *Кривично право. Посебни део*, Београд.
- Сулејманов, З. (2001). *Кривично право, опш. дел*. Скопље.
- Шуперина, М. (2001). *Казненоправни положај полицијских службеника тијела унутрашњих послова у хрватском материјалном казненом*

- праву*. Казненоправно-криминалистичка библиотека “Vladimir Bayer”, Загреб: Хрватско удружење за казнене знаности и праксу и МУП РХ.
- Турковић, К. et al. (2013). *Коментар Казненог закона и други извори новог хрватског казненог законодавства*. Загреб: Народне новине.
- Чејовић, Б. (1995). Трансплантација дијелова људског тијела и право на живот - кривичноправни аспект. Београд: *Правни живот*, 9/1995, 85–91.
- Федосова, И.; Скуратова, Т. (2005). *Уголовний кодекс Российской федераций*, Москва: Гарант.
- Фріс П. Л. (2009). *Криминальне право України. Загальна частина. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. 2-ге видання, доповне і перероблене*. Киев: Атіка.
- Code pénal (2014), Dalloz, France, 111ème édition
- Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода са протоколима, *Службени лист СЦГ – Међународни уговори*, бр. 9/03 и 5/05.
- Закон о трансплантацији органа, *Службени гласник Републике Србије*, бр. 72/09.
- Закон о трансплантацији ћелија и ткива, *Службени гласник Републике Србије*, бр. 72/09.
- Казнени закон Хрватске, *Народне новине Републике Хрватске*, бр. 125/11 и 144/12.
- Казенски законик Словеније, *Урадни лист Републике Словеније*, бр. 55/08.
- Кривични закон Босне и Херцеговине, *Службени гласник Босне и Херцеговине*, бр. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 39/05, 53/06, 55/06, 32/07, 8/10 и 47/14 и 22/15.
- Кривични закон Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, *Службени гласник Брчко дистрикта Босне и Херцеговине*, бр. 33/13.
- Кривични законик Македоније, *Службен весник на Република Македонија*, бр. 37/96, 80/99, 4/02, 43/02, 19/04, 81/05, 60/06, 7/08, 139/08, 114/09, 51/11, 135/11, 185/11, 142/12, 166/12 и 55/13.
- Кривични законик Републике Србије, *Службени гласник Републике Србије*, бр. 85/05, 88/05, 107/05, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13 и 108/14.
- Кривични закон Републике Српске, *Службени гласник Републике Српске* бр. 49/03, 108/04, 37/06, 70/06, 73/10, 1/12 и 67/13.
- Кривични закон Федерације Босне и Херцеговине, *Службене новине Федерације Босне и Херцеговине*, бр. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14 и 76/14.
- Кривични законик Црне Горе, *Службени лист Црне Горе*, бр. 70/03, 13/04, 47/06, 40/08, 25/10, 32/11, 40/13 и 56/13.
- Криминални кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст. 131.

Међународни пакт о грађанским и политичким правима са Факултативним протоколом, *Службени лист СФРЈ – Међународни уговори*, бр. 7/71 и 4/01.

Уголовный Кодекс Российской Федерации (УК РФ) от 13.6.1996 N 63-ФЗ, *принят ГД ФС РФ 24.05.1996, ред. от 3.2.2014 с изменениями, вступившими в силу с 15.2.2014.*

Устав Републике Србије, *Службени гласник Републике Србије*, бр. 98/06.
Code penal du 22. Juillet 1992. (LOI no 92-686).

MURDER POLICE OFFICERS – LEGISLATION OF SERBIAN AND COMPARATIVE LAW

Dragan Jovašević*

Milena Simović*, Ph.D.**

Assistant professor Marina M. Simović***

Summary: The most severe form of injury to life in all criminal codes, from the earliest times to the present, it is a homicide. Depending on the circumstances of the execution, the properties of the offender and the victim, ways and means of execution, caused by the consequences and others, differs more shapes and forms of manifestation of this crime. So there are three forms of this offense: 1) ordinary murder, 2) heavy (qualified) murders for which they prescribe the most severe punishment generally recognized in national legislation is an actual criminal, and 3) light (privileged) murder. Among the most serious crimes of this kind is surely one of aggravated murder that takes place in the deprivation of life an official or military person that performs security. This is a murder of a police officer who, in addition to the attack on the life of this person, represents an attack on his official duties (its lawful, efficient and quality performance), but also the attack on the state and legal system. For this offense, the most serious type of punishment, not only in criminal law Serbia whose base is the subject of analysis in this paper, but also in comparative criminal law.

Key words: police officer, law, crime, life, liability, penalty.

* Full Professor of the Faculty of Law, University of Nis; email: jovas@prafak.ni.ac.rs.

** Deputy Director in Secretariat for Legislation of the Government of Republika Srpska and Associate Professor at the Faculty of Security and Protection Independent University in Banja Luka.

*** Deputy Director in Secretariat for Legislation of the Government of Republika Srpska and Associate Professor at the Faculty of Security and Protection Independent University in Banja Luka.